

Gäller för: Bild- och funktionsmedicin och medicinsk service
Innehållsansvar: Carolin Karlsson, (carka60), Sektionsledare
Granskad av: Stefan Carslöv, (steca9), Specialistläkare
Godkänd av: Markus Håkansson, (marha68), Verksamhetschef

Giltig från: 2026-01-19

Giltig till: 2027-09-29

Ländrygg - frakturkontroll, kartläggning (provokation), konventionell radiologi (SÄS)

Syfte

Radiologisk metod för undersökning av skelettet vid utredning av ovanstående frågeställningar.

Förändringar sedan föregående version

Inga aktuella förändringar.

Metodmall

Us kod/Us namn

Sos-kod 623 142/ Ländrygg provokation eller belastning

Indikation

Frakturkontroll, kartläggning. Undersökning med belastning.

Förberedelser

- ID-kontroll.
- Längd och vikt.
- Kläder och eventuell metall som kan skymma avlägsnas.
- EKG-elektroder ska tas bort.
- Ev. övervakning får vara kvar om det ej får tas bort av medföljande personal.
- Inget raster på barn under 20 kg.

- Medföljande i rummet ska bära strålskydd.

Kontrastmedel

Ej aktuellt.

Bildtagning/Projektioner

Frontal

Position: Patienten står med ryggen mot detektorn.

Centrering: Medellinjen, ca 2–3 cm ovanför crista.

Vinkel: 0

FFA: 110 cm.

Kriterier: Aktuell kota avbildas, samt en kota ovanför och nedanför.

Strålriktningen tangerar intervertebrala ledytor.

Sidomarkering.

Viktigt att det framgår på bilden att det är med belastning.

Exponeringsparametrar: Under bearbetning.

Sidobild

Position: Patienten står med vänster sida mot detektorn.

Centrering: L3, ca 2–3 cm ovan crista.

Vinkel: 0

FFA: 110 cm.

Kriterier: Aktuell kota avbildas, samt en kota ovanför och nedanför.

Strålriktningen tangerar intervertebrala ledytor.

Viktigt att det framgår på bilden att det är med belastning.

Exponeringsparametrar: Under bearbetning.

Strålskydd

- Graviditet är inte en kontraindikation till att göra en konventionell röntgenundersökning under förutsättning att fostret inte är i primärstrålfältet.
- Var noga med inblandning. Gör inte strålfältet för litet så att det påverkar diagnostiken. Spara stråldos genom att inte göra strålfältet för stort.
- Ta särskild hänsyn vid barnundersökningar för att minimera stråldosen. Barn är mer känsliga för joniserande strålning. Anpassade barnprotokoll ska användas.

Dokumentation

Om kriterier inte uppnås för undersökning ska anledning dokumenteras i aktuell remiss

Övrigt

Ansvarig röntgensjuksköterska granskar och kvalitetssäkrar bilderna.

Informera om när och från vem patienten får svar samt skicka patienten eller be patienten vänta på svar.

Dokumentinformation

Innehållsansvariga

Carolin Karlsson, Röntgensjuksköterska, Bild- och funktionsmedicin, SÄS

Stefan Carslöv, Specialistläkare, Bild- och funktionsmedicin, SÄS

Patrick Pettersson, Sjukhusfysiker, Bild- och funktionsmedicin och medicinsk service, SÄS

Innehållsgranskare

Stefan Carslöv, Specialistläkare, Bild- och funktionsmedicin, SÄS

Fastställt av

Markus Håkansson, Verksamhetschef, Bild- och funktionsmedicin och medicinsk service, SÄS

Nyckelord

Metodbok konventionell, ryggradsundersökningar, ländrygg, frakturkontroll, kartläggning, provokation.

Referenser

-

Information om handlingen

Handlingstyp: Rutin

Gäller för: Bild- och funktionsmedicin och medicinsk service

Innehållsansvar: Carolin Karlsson, Sektionsledare

Granskad av: Stefan Carslöv, Specialistläkare

Godkänd av: Markus Håkansson, Verksamhetschef

Dokument-ID: SAS9631-514148307-109

Version:

Giltig från:

Giltig till:

Information om handlingen

Handlingstyp: Rutin

Gäller för: Bild- och funktionsmedicin och medicinsk service

Innehållsansvar: Carolin Karlsson, (carka60), Sektionsledare

Granskad av: Stefan Carslöv, (steca9), Specialistläkare

Godkänd av: Markus Håkansson, (marha68), Verksamhetschef

Dokument-ID: SAS9631-1641598044-272

Version: 3.0

Giltig från: 2026-01-19

Giltig till: 2027-09-29